

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 23.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 600 Lel.

Fél évre ... .. 300 Lel.

Negyed évre ... .. 150 Lel.

Havonta ... .. 50 Lel.

Hirdetések díjazás szerint.

Megjelenik naponta reggel.

Egyen szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Buzogóitban 50 baniva
több.

Sötét lebujok

piszkos asztala mellett pohárral a kezükben, cigarettával a szájukban, könnyűvérű és még könnyűbb öltözetű nők társaságában találtak két csupaszképi diákot. Az alkohol és a trágár beszéd már megzavarta fejüket és a komoly hatósági emberek kérdéseire csak igen zavaros feleleteket adtak. Az embereket rendőrök nem csináltak nagy dolgot az esetből, nem hívták az igazgatót vagy az osztályfőnököt, hanem kocsira ültették a megzavart fejű fiatalokat és haza vitték őket szüleikhez. Az egyik diák tizenhat esztendő, a másik tizenhét, mindketten az egyik helyi középiskola növendékei és egyiket kettő, a másikat még egy év választja el az „érettségtől” vagy ha jobban tetszik az érettségtől.

Mielőtt a polgári társadalom még felháborodna a dolog fölött, sietünk kijelenteni, hogy a két diák esete nem is olyan egyedülálló. Kávéházak, vendéglők, zugkorcsmák és éjjeli mulatók asztalainál mindig lehet találni ilyen csupaszképi legényeket, akik a tudomány helyett a tiltott gyönyöröket habzsolják. Lapos diáksapkájukat ott honnagyták, karjukról is lefejtik a kötelező számot és hogy diák voltak mi sem árulja el, trágár beszédükkel tálalnak még a legküll városi kocsisnál is.

Nem kutatjuk, kiknek a hibája, büne a megtörténhető ilyen dolog. A szülőké, akik nem gyakorolnak kellő felügyeletet, vagy talán a tanároké, akik csak a szigorúan előírt tananyagot igyekeznek bele verni a diákság fejébe, de nem törődnek azok lelkiével, vagy talán a lelkiismeretlen mulatótulajdonosoké, akik előtt a diák összekuporgatott uzsornapénze ugyanolyan becses, mint a felnőtt tömött pénz tárcája? Nem a mi feladatunk kikutatni a bűnöst, a mi feladatunk csak annak a szomorú megállapítása, hogy ilyesmi megtörténhetik.

A hatóság szerepe csak arra szorítkozhatik, hogy megrendszabályozza a helyiségtulajdonosokat és pénzbiroság terhe mellett eltölti nekik a kiskorúak beengedését. A tanulóijuság felvilágosítása már a tanárok dolga, akiknek végre is meg kell értenni a diáksággal, hogy az ilyen dolgok találatjánál

már az obligát diáksínyek és bravuok határát, itt már a testi egészség megóvásáról és a fiatal agy megromlásáról van szó. A minden napi kenyér utáni hajszában kimerült szülők szerepe nem is olyan fontos, mint a tanároké. Az ő gondjainkra van bízva a tanulóijuság

és nekik kell gondoskodni arról, hogy a kezeik alól kikertülő fejletlen gyermek ne mint züllött koravén ifju hagyja el az iskolát, hanem testiekben és szellemiekben egészséges, energiával telt értékes anyagot adjanak át az életnek.

Bánati mizériák ügye a Kamarában.

(A rossz vasut és a szünetelő posta. — „Idogonek” a csatlótt területek háztulajdonosai.)

Bucurestiből jelentik: A Kamará tegnapi ülésének első szónoka Jorga Toma volt, aki tiltakozott a bukovinai egyházak alapítványi erdőinek bérbeadása ellen. Licaret több bánati ezred áthelyezését teté szóvá. Conclatu a bánati vasuti közlekedés mizériájáról beszélt. Elmondotta, hogy a megindult vasut vonalak építését is abbahagyták, úgy hogy a Bánát téli részén a postaszolgálat teljesen szünetel. A Jablonica bázisai vasutvonal építését sem fejezték be, így ez a vonal nemcsak gazdasági, hanem stratégiai szempontból is rendkívül fontos. Ugyanez a sors érte a karánsebes-resicai vonalat is.

Orleanu elnök felolvasta Pain-

care köszönő táviratát, amely után átérnek a lakbérleti javaslat általános vitájára. Mirio parasztpárti a javaslat ellen szólalt fel. Hatlegan nemzeti pártú rámutatott arra, hogy a csatlótt területek háztulajdonosai tulajdoni részben idegenek, akiket a javaslat a román elemek rovására védelembe vesz. A javaslatnak különösen azon pontjai veszedelmesek a románságra nézve, amelyek lehetővé teszik a rekvirált lakrészek visszavételét. A törvényjavaslat kizárja, hogy a nemzeti elemek nyugodt családi tűzhelyet alapítsanak. Joanitzescu támadta a kormányt, mert különböző új adónemekkel terhelt meg a lakosságot.

Bucurestiből jelentik: Ma délután a kormány tagjai minisztertanácsot tartanak, amelyen Duca külügyminiszter részletesen beszámol a külpolitikai helyzetről. Ez alkalommal megállapítja a kormány Lupu dr. interpellációjára adandó válasz szövegét is.

Az állampolgárság megszerzése.

(Mézérkezett az új rendelet.)

„A román állampolgárság megszerzéséről és ugyancsak elvesztéséről” szóló törvényről a belügyminiszter egy részletes magyarázó rendeletet adott ki, amely ma érkezett meg a város vezetőségéhez és pontos utasításokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy mely hatóságok illetékesek az állampolgárság kérdésében beadott kérések elintézésére. Az új törvény szerint a román állampolgárságért folyamodó idegen alattvalóknak kérvényeiket az igazságügyminiszterhez kell intézniük s a kérvények ügyében egy, a minisztérium kebelében működő bizottság dönt.

A miniszter utasítása értelmé-

Festék.

Irtá: Karinty Frigyes.

Még egy kis rouge-t dörgöltszét ajkaim, a szemét fekete írórnal kendőzted, a hincseket elsimította homlokából és megperdült előttem: habfodrok örvénylettek, szalag röpködött, gyémánt villant, illat remegett.

— Szép vagyok? — Kérdezte a két ajakformájú festékcsik, picit szétrnyilva, annyira csak, ameddig a csik vége engedte és a hegyesre simított pillák felcsaptak.

Csodálkozva mosolyogtam.

— Szép, mondtam aztán, mert eszembe jutott, hogy ugyanezzel az arccal, ugyanezzel a perdülésel, ugyanígy kérdezte már egyszer ezt és mintha ugyanilyen körülmények között lettünk volna akkor is — és mert emlékeztem, hogy akkor szép volt és kívánatos. De furcsa volt, hogy minderre emlékeztem: a mozdulatra, amivel szájához emelte a festékrúdacskákat és az írót — de hogy közben mi volt, merre jártam és merre járt és ki volt és ki voltam és honnan ismertem — arról már

nem tudtam semmit. Dehet, hogy olvastam csak valahol, vagy láttam a képtárban — de nem, hisz az álom ize és melege is ott börtongott az emlék háttérében.

Mire a lépcső aljára értem, ennék az álomnak az ize előtötte hangulatom — forró lett a szemem és halántékom tüktetett.

A hallban utólért.

— Megyünk? — lehelte a Coty Lorigam. És az illatos puder egy pillanatra megcsiklandozta arcom.

A gépkocsiban mellemre bujt. Ekkor már tudtam, mi volt az álom: lent, a patak mentén, vadvirágok közt, két kapkodó kéz, vonagló, meztelen fábak, furcsa, fanyar szag és tágrameresztett, fjedt szemek. Cidaszarv! Boldog isten! hogy el tudtam felejteni, mi csoda ujjongó öröm, micsoda kacagó ragyogás, — fünek, fának, levegőnek, napsugárnak értelme, hogy mégis eszembe jutott!

Részezen dadogtam valamiféle lát te vagy az, te vagy az?

Az illat és fodor suttogva felélt és libeggett a fülemben, kábítócsap epedta.

— A Singerné ... láttad? ... de nem igazi gyémánt ... könnyü neki ... nyertek rajta ... és nem az ura vette ... nekem a Kató mondta ... az a szőke, a crépe muszlinban ... az alakja jó ... de a lábai nagyok ...

Igy felelt és libeggett illat és fodor ... Egy percre megütököztem... eh! táfán nem jól figyeltem, hogy nem érttem... majd, majd, odafent..

A gépkocsi nagyot fordult, zék kent, lassított. Fényszóró simította végig a parrot — ez volt az, a páta! Éreztem a vadvirág szagát. További!

Karjaimban vittem fel a lépcsőn, lélegve, dagadó izmokkal. Ajtó csapódott, még hallottam a kapus csoszogó lépteit elhálni az udvarban. Aztán csend lett — ajtó, ablak bezárva — és én egyedül, zsákmányommal. A pamlagon feküdtem, már nem beszélt, behunyta a szemét.

A kislámpát gyújtottam fel, az fán óvatosan közlekedtem. Az volt a tervem, hogy így csókólok meg puhán és óvatosan előbb, behunyva szemmel. De a két vörös csak meg

ben a kérvények teljes szövegeikben közlendők a hivatalos lapban, esetleg több napilapban is, de minden körülmények között egy a kérvényező lakóhelyén megjelenő napilapban. A hatóságoknak a megjelenés napjától számított harminc napon belül joguk van a kérvényre megjegyzéseket tenni, illetve azt kifogásolni. Az igazságügyminiszteri bizottság a kérvényt a harmincnapos időtartamon belül leküldi az illetékes megyei prefekturának és polgármesteri hivatalnak is, amely hivatalból véleményezi a kérést.

A román állampolgárságot fnyamodók kérvényeiket a miniszteri bizottság mellett Bucuresztben felállított titkári hivatalhoz kötelesek benyújtani. A hivatalos igazságügyi miniszteri magyarázat hangsúlyozza, hogy az optálási kérvények felett a törvényben megjelölt közegek fognak dönteni a nemzetközi konvencióknak szigorú szem előtt tartásával.

Azok a román állampolgárok, akik állampolgárságukról le akarnak mondani és valamely külföldben akarnak állampolgárságot szerezni, optálási kérvényeiket a megyei prefekturáknál kötelesek benyújtani, ahonnan összegyűjtve havonként a belügyminiszteriumhoz küldik fel a beérkezett kéréseket. A kérvények elintézését a külügyminiszterium vállalja az idegen államok meghatalmazottai-val.

zavart: visszamentem a pipereasztalkáig és szarvasbőr-darabkát hoztam, hogy ledörgölöm.

Hamar lejött: de alatta nem láttam az élő arc puhaságát, halványabb, de keményebb festékréteg volt alatta, régebbi kemdőzés nyoma. Igen, ez volt az, emlékeztem, pár hónappal előbb, mikor először láttam.

Nagyobb bőrdarabot hoztam és most dörgölni kezdtem az egész arcot, a szemeket és a finom, szépvonalu arcot. Lassan engedett a festék-lárva, spirituszt öntöttem rá finom rétegben: erre levált az egész. Soványabb kép maradt alatta, de az is festék volt, — igen, ráismertem a művész kezzenyomára.

Most már dühödten fogtam neki, hogy lerántsam ezt a réteget is. A lámpa fénye vibrált, alig láttam már valamit: csak ujjaim érzékeny tapintása vezetett. Ujjal réteg vált le alatta, újra festék. Felordítottam és az egész üveg tartalmát ráöntöttem. Aztán gyurmi és dörgölni és kaparni kezdtem, hogy eleve jussak — a festékmazsak megglazult, engedett, szétfolyt ujjaim közt — két kezem csupa színes lucskok volt, a pamlag kétoldalán vastag patakban, lassan csurogni kezdett. Egyszerre azt éreztem, hogy a pamlag

A törvény határozottan kimondja, hogy a csatolt részek lakói, akiknek 1918. december 1-ig a csatolt részek valamely községében volt már illetősége, román állampolgárok maradnak, ugyancsak a csatolt területek azon lakói is, akik az egyesülés idején

Hatszor a föld körül — ingyen.

(A kalandvágó magyar fiu. — Utlevél a cipőben.)

Belgrádból jelentik: A vrányai rendőrség furcsa utasra talált a vonatban. Fiatal magyar fiu volt az utas és a különös az, hogy Budapestre szülő magyar utlevéllel utazott Görögország felé. Eleinte azt mondta, hogy rossz vonatra ült, majd azt, hogy tévesen állították ki az utlevélét. A rendőrség Vrányán leszállította a vonatról és őrizetbe vette. Megmotozása alkalmával a cipőjéből egy román utlevél került napvilágra. A rendőrség nagyon gyanusnak találta ezt az ügyet és a titokzatos utast erős fedezet mellett Belgrádba kísérte és átadta a rendőrség politikai osztályának.

Itt azután kiderült az egész kalandos ügy. Vig Jánosnak hívják az utast, aki mindössze huszonegy éves és egy kis erdélyi falucskában született. Hatéves korában árvaságra jutott és szorgalmasan dolgozott mindaddig, amíg urra nem lett rajta valami leküzdhetetlen vágy, amely messzi országok felé vonta. Hogy pénzt szerezhes-

bársonyát gyümöszölöm már... Rémulően kaptam a lámpához és odatartottam...

A test ott feküdt a pamlagon, de a fej nem volt sehol. Feloldott, szennyes festékfolt maradt a helyén, amit szürcsölve szívott be a pamlag bársonya.

Torkom kiszáradt.

— Mit bánom most már, — hörögtem, — hiszen az arc csak céger volt ugyanis — nekem a teste kell!

És egyetlen mozdulattal lerántottam a selymet, hogy möhön be lekapjak... De nem találtam inget alatta: egy másik ruha volt... Igen, ráismertem, amiben elshogott mellettem, annak a másíknak a karján... Ezt is letéptem... most egy kosztium következett... ez volt az, amit a bankártól kapott. — A kosztium alatt lányos, világos és virágos batiszt: az édesanyja vette, mikor férjhez akarta adni... Középen hasítottam ketté... ez alatt csak megtalálom? És belenyúltam a hasadéka... valami puha, selymes tárgy akadt a kezembe — kirántottam, csipkés pólya volt, üresen, belőgő szalagokkal — a pólya, amibe tették, mikor világ rajlott. De ő nem volt sehol s a pamlagon gyűrött, szertekuszált rongyok heverték.

ugyan nem tartózkodtak e területeken, de ott születtek. Ez utóbbi kategóriába tartozók állampolgársági ügyének tisztázására a miniszter rendeletben kijelenti, hogy a közeli napokban részletes végrehajtási utasítást ad ki.

sen beállott a petrosényi bányába munkásnak, ahol 1922 elejéig dolgozott. Elég pénze most sem volt, éppen csak annyit, hogy Konstantinápolyig járhatott el, ahol sikerült szolgáló állást kapni egy görög hajóstársaságnál. Majd mint matróz egy hajóra jutott, amely a konstantinca—várna—brindisi—marseillesi vonalon teljesített szolgálatot. Négy ízben tette meg ezt az utat a hajóval. Amikor ötödször hajóközvetlen el Pyreusz mellett, unta már az egyformaságot, megszökött a hajóról. Athénbe ment, ahol a holland konzulhoz fordult, aki ott a magyar érdekeket is képviseli. Ott Triesztig kért utlevélét, mert ott már magyar konzul is van, mint magyar alattvalót, majd házasegít. Kapott is utlevélét, meg száz drachmát is utiköltségre.

Amikor Brindisibe ért, halálos felegetést szímulált és kérte a hajó kapitányát, hogy tegye le és utalja kórházba. Régi szokás szerint minden tengerész, ha megbetegszik valamely kikötőben, ingyen veszi fel az ottani kórház.

Az is ősi hagyomány, hogy minden hajó díjtalanul szállít tengerész alkalmazottat, ha hazájába akar visszatérni. Ezt használta ki Vig János és a világ minden nemzetiségű hajóján megkezdte ingyenes utját a világ körül. Brindisiből Kairóba, Kairóból Barcelonába, onnan Cherbourgba, majd a Red Star Line egyik hajóján Amerikába hajózott, majd innen ismét tovább ismeretlen világok felé. Bevallása szerint hatszor utazta körül a világot. Ahol magyar konzulátus volt, sohasem mulasztotta el hogy fel ne keresse utlevélért és pénzsegélyért. *Mindig meg is kapta, amit kért.*

Végre Triesztben kikötött. Volt oda utlevele az athéni holland követtől, ha már kőssé régi is volt. Ovatosságból Triesztben úgy a magyar, mint a román követet megtisztelte látogatásával, kapott is két utlevelet, magyart is, románit is, azonfelül kétszer száz lírát is. Így felkészülve Belgrádba rándult ki, mielőtt szülőfaluját újból felkeresné volna és szokása szerint felkeresné a belgrádi magyar és természetesen a román konzult is és föl is vette mindkét helyen az utiköltséget.

Előbb azonban újból fel akarta keresni első pártfogóját az athéni holland követet, mert megint nagy

kedvet érzett magában egy kis ingyemutazásra a világ körül.

A vrányai rendőrség most keresztülhuzta ezt a tervét és a fiatal kalandort hazatoloncolják Erdélybe.

Gyermekrabló cigányok.

(Temesvárott cigányok elraboltak egy tizenegy éves fiut, de sikerült megszöknie.)

(Saját tudósítónkiól.) A legutóbbi történet több gyermekeltűnéssel kapcsolatban fokozott figyelmet kell fordítani a környéken kóborló cigányokra is, mert ezek még most sem riadnak vissza a gyermekrablásoktól, amint az alábbi eset is igazolja:

Körülbelül három héttel ezelőtt Muschna János temesvári szobafestő tizenegy éves fiát a Kirácsi sportpálya közelében délután 6 óra tájban több cigány megragadta, leittotta, majd egy piszkos rongyot dugtak a szájába s folytonos ittelgelések közben arra kényszerítették, hogy velük menjen.

A szerencsétlen fiu, akít az ijedség félig megbénított a szájában levő rongy miatt nem kiáltott segítség után. A mehalai réten megállapodtak. Itt a cigányok tüzet rakáltak, s amikor valamit összeveszttek, a kis fiu hirtelen kitépte szájából a rongyot és elszaladt. Több cigány üldözöbe vette, de a halálfélelem meggyorsította a gyermek lépéseit, úgy hogy nem sokára kiért az utra, ahonnan rövidesen hazatért, anélkül, hogy a cigányok utolérték volna.

A szülők az eset után a rendőrségnél megtették a feljelentést, de a cigányokat már nem találták meg. Így tehát nincs kizárva, hogy az eltűnt Székely András is ilyen gyermekrabló cigányok kezébe került, mert eddig a legszorgosabb kutatás dacára sem sikerült nyomára akadni, pedig a múlt hétfő óta egy a család, mint a rendőrség éjjel nappal folytatja a nyomozást.

Vasut a Szaharában.

(Negyedmillió svájci frankot csalt ki egy brült.)

Zürichből táviratozzák: A zürichi rendőrségre néhány nap előtt több oldalról feljelentés érkezett J. K. mérnök ellen, aki azzal az ürüggyel, hogy egy világraszóló találmánnyal akarja meglepni, több pénzembertől nagyobb összeget csalt ki. Az eddig beérkezett feljelentések összege meghaladja a negyedmillió svájci frankot.

A letartóztatott mérnök kihallgatásakor tiltakozott a rendőrség beavatkozása ellen és nagy szakavatottsággal előadta, hogy egy motorkonstrukció segítségével olyan vonatot alkotott, amely sínek nélkül, bármily terepen száz kilométeres óránkénti sebességgel

rohan és hogy találmánya az egyetlen közlekedési eszköz, amely a Szaharában hivatva van a közlekedést fenntartani. Zürich mellett egy magában álló villában rendezte be műhelyét.

A rendőrség emberei kimentek a villába, ahol azonban egy csomó könyvmél egyebet nem találtak. Érdeklődtek a mérnök németországi illetőségi helyén és onnan az a meglepő válasz érkezett, hogy J. K. tényleg mérnök, aki néhány hónappal ezelőtt szabadult ki az örültek házából, hova egy rögeszme miatt került, amely szintén a szaharai vasúttal van összefüggésben.

A legérdekesebb a dologban, hogy amikor az áldozatul esett svájci bankárok erről a fordulatról értesültek, siettek visszavonni feljelentéseiket. De azért Zürichben mindenki azon nevet, hogyan sikerült egy bolondnak százat csinálni. A negyedmiltból persze már egy garas sincs meg.

Az eltűnt igazgató.

(Gyanusnak találják Szántó Miklós halálát. — A boncolás öngyilkosságot állapít meg.)

Budapestről jelentik: A rejtélyes körülmények között eltűnt Szántó Miklós megtalált holttestét ma boncolja fel a törvényészi orvostani intézetben Gyulay dr. egyetemi tanár. Ez a boncolás van hivatva megállapítani, hogy az eltűnt igazgató öngyilkosság vagy büntény áldozata lett-e.

A boncolási jegyzőkönyvet előreláthatólag a déli órákban fogják a főkapitányságra Rasztics tanácsosnak beküldeni. A rendőrség véleménye szerint Szántó Miklós öngyilkos lett, de vannak egyes körülmények, amelyek helyt engednek annak a föltevésnek, hogy bűntény esete forog fenn. Szántóné ugyanis tegnapi kihallgatása folyamán elmondta, hogy amikor férje hazuról távozott, tiszta zsebkezdőt vett magához, amely akkor, amikor a holttestet megtalálták, két helyen is át volt szurva. Igen gyanus az is, hogy a Szántó Miklós tárcájában levő cigaretták nem voltak teljesen átázva, leggyanúsabb az, hogy a Dunából kifogott igazgatónak hátsó zsebében találtak meg mindazokat az érték tárgyakat, amelyeket eltávozásakor magával vitt. A rendőrség most mindenestre bevárja az orvosi véleményt és ha szükségesnek látja, a legszélesebb mederben fogja megindítani a nyomozást.

Budapestről táviratozzák: A rendőrorvos ma boncolta fel Szántó Miklós vásárpénztári igazgatónak a napokban a Dunából kifogott holttestét. A boncolás kétségtelemné vette a rendőrségnek azt a feltevését, hogy Szántó öngyilkos lett. A szakemberek megállapították, hogy a fagyos víz és a jég valósággal konzerválták az egész holttestet, úgy, hogy még a zsebében levő iratok és levelek sem nedvesedtek át.

Anglia nem fejlesztí flottáját.

Londonból táviratozzák: Nagy szabású hadügyi és külpolitikai vita volt tegnap este az alsóházban. A tengerészeti államtitkár kifejtette, hogy husz amerikai huszonnyolc japán cirkálóval szemben Angliának csak husz nagyobb cirkálója van. A brit kormány azonban el van tökéltve, hogy a washingtoni leszerelési egyezményben megjelölt keretek között marad és csak a föltétlenül szükséges építkezésekre szorítkozik. A Baldwin-kormány egykori tengerészeti minisztere, Amery fejtette ki ez után a konzervatív párt álláspontját. Pártja nem ért egyet azzal, hogy nyolc cirkáló helyett, amennyit a Baldwin kormány kívánt, csak öt cirkáló épüljön.

A munkáskormányának az a fel fogása, hogy a mostani szerény védelmi apparátust kell fenntartani és tökéletesíteni. A tengerészeti legénység kiképzésére mindent el kell követni, de nem szabad a katonai intézményeket és a flottatámaszpontokat növelni, mert ezzel megdöntené más országok népeinek az angol nép békeszeretetébe vetett hitét. Az alsóház a liberálsoknak azt a javaslatát, amely szerint kijelentik, hogy az öt cirkáló építése nem jogosult 304 szavattal 114 ellenében elvetette.

A felsőház ötvenkilenc szavattal tizenkilenc ellenében elfogadta Curzonnak azt a javaslatát, amely szerint a felsőház sajnálatát fejezi ki a kormánynak a singapuri flottabázis kérdésében hozott határozata fölött.

Ujabb levélváltás Macdonald és Poincare között.

Londonból táviratozzák: Az angol parlament folyósóm most ismét élénk szöbeszéd tárgya a Macdonald és Poincare közötti újabb levélváltás. A levelek tartalmát egyelőre nem közlik a nyilvánossággal. A mostani kezdeményező Poincare volt, aki rámutatott, hogy a szakértői jelentések közzététele még néhány hétig késhet és ezért kívánatosnak tartja, hogy felvegyék az eszmecsere több olyan kérdéssel, amelyek nem függenek össze közvetlenül a jövőteli kérdés technikai megoldásával, hanem alkalmasak arra, hogy továbbra is kifejezésre juttassák Németországgal szemben az angol-francia összhangot.

Londonból táviratozzák: Hírek szerint az angol-orosz kereskedelmi tárgyalások vezetésére Csicserin megy Londonba, aki állítólag lemond a népbiztosi állásáról és londoni szovjet nagykövet lesz.

Párisból jelentik a Wolff ügynök: Schacht, a birodalmi Bank elnöke tegnap este Párisba érkezett, ahol tanácskozik a szakértői bizottsággal a bankkérdésről. A német pénzügyminiszter valószínűleg e hét végéig marad Párisban.

Degoutte tábornok antimilitarista propagandától fél.

Párisból táviratozzák: A Liberté, mint nagy szenzációt közli, hogy Degoutte tábornok, a német területeken levő francia csapatok parancsnoka párisi antimilitaristák lakásain házkutatásokat végeztetett hadseregellenes propaganda miatt, amelyet a megszálló francia csapatok körében üznek.

A német birodalmi kancellár Bécsben.

Berlinből jelentik: Marx birodalmi kancellár tegnap este Bécsbe utazott Seppel osztrák kancellár meglátogatására, Stresemann külügyminiszter Liposében csatlakozott a kancellárhoz. A német államférfiak pénteken térnek vissza Berlinbe.

Brüsszelből táviratozzák: Az új Theunis kormány tegnap mutatkozott be a parlamentnek. A miniszterelnök kormánynyilatkozatot olvasott fel, amelyben hangsúlyozza, hogy mérséklettel, de határozottsággal követelik jogaik érvényesítését Németországgal szemben.

Erdekes bírói megállapítás.

(Egy bécsi bank peres temesvári komitensével.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A bécsi kereskedelmi bíróság egy peres ügyből kifolyólag azt a nagyjelentőségű és főként a magyar közgazdaságot érintő döntést hozta, hogy Ausztriának nemcsak a saint germaini, de a trianoni békeszerződés rendelkezései is kötelező erővel bírnak.

Egy timisoarai főhadnagy felesége, aki férjhezmenetele óta Erdélyben bír illetőséggel, pert indított a Zentralbank der deutschen Sparkassen bécsi főintézete ellen, mivel az vonakodott kiadni annak idején házassági kaucióként depozált 50.000 korona értékű 4 százalékos márciusi járadékát. A beperelt bank avval érvelt, hogy a járadékkötvényeket nem köteles kiadni, mivel a felperes a kölcsönt osztrák koronákban, névértékben fizette vissza. A trianoni békeszerződés értelmében azonban a felperes román állampolgár lett és így a lombardadósságot lejben kell visszafizetnie.

A temesvári asszony ügyvédje tiltakozott a trianoni békeszerződés ilyen értelmű alkalmazása ellen, mivel a felperes nem osztrák, hanem magyar állampolgár volt és így nem a korábban megkötött saint germaini, hanem a későbbi trianoni békeszerződés folytán lett román állampolgár. A trianoni békeszerződés azonban nem tartalmaz rendelkezéseket az egykori osztrák állampolgárok jogviszonyáról Magyarországgal szemben ezért a bank hivatkozása a trianoni békeszerződésre nem helyt álló.

A bíró a felperes ügyvédjének érvelését azonban nem vette magáévá és a keresetet elutasította, avval a megokolással, hogy a saint germaini és trianoni békeszerződések egységes műnek tekintendők. Az összeomlás előtt a monarchia — bíró indokolása szerint — zárt egységet képezett annak ellenére, hogy két államra volt felosztva. (— A szerk.) Ennek következtében mindkét békeszerződés mindkét államra nézve kötelező. Az érdekes indokolás úgy pénzügyi, mint jogászokörben nagy feltűnést keltett.

A kofa tévedése.

(Aki sakterhez vitt tyukot eladni.)

A Szegedi Friss Hírek-ben olvassuk: Egy vidéki asszony állított be az egyik csornai kereskedő üzletébe és tyukot kínált megvételre. En nem veszek tyukot — mondta a szatócs, — hanem menj át itt a szemben levő épületbe, ott sokan laknak, bizonytal akad vevője. Az asszony megfogadta a jótanácsot és befordult az izraelita hitközség kapuján, ahol mindjárt szembetalálkozott egy hosszú szakállas urral, aki amikor megpillantotta a tyukokat, intett az asszonynak, hogy kövesse. A fariasi asszony gyamutlanul ment utána és az udvar végén, ahol megállottak, kiemelt egy tyukot kosarából és hízlekedve kínálta:

— Jó hizott tyuk ez, tekintetes uram, testvérek között is megér negyvenezer koronát.

— Zsir, az van rajta szépen — válaszolta a szakállas ur és a következő pillanatban megvillant egy hosszú kés a kezében, amelyvel elvágta a tyuk nyakát. Az asszony, abban a hitben, hogy a derék kereskedő olyan gavallér urhoz küldte, aki nem is alkuszik, sőt rögtön le is vágja a tyukot, odaadta a másodikat, a harmadikat, sőt a negyediket is, amelyek egymás után mutak ki az árnyék világból a nagy kés segítségével. Amikor a negyedik tyuk feje is porba hullott, a fekete szakállas ur, miközben gondosan megtörülte a nagy kést, így szólt az eladóhoz:

— Kétszáz koronát fizet.

— Az asszony ámult és bámult:

— Mit, hogy én fizessek? Tán megbolondult az ur? Maga fizet nekem 160.000 koronát a négy tyukért, alább pedig egy fillérrel sem adom, annál inkább, mert már le is vágta a nyakukat.

— „Tyűh, az árgyilusát, hát nem sakterből hozta a tyukokat” kiáltott fel a csornai sakter, mert ő volt az, aki annak rituális rendje és módja szerint másvillágra küldte a szárnyas jószágokat. Mit volt mit tennie, tróna alá vette az életelen jószágokat a rövid félóra alatt sikerült azokat eladni, hogy ilyen módon kifizesse a 160.000 koronás vételárát.

rodalom, művészet

Balla Béla.

(Képkiallítás az aradi Kulturpalotában.)

Balla Béla képkiallítása ele nem kell bevezetőt írni, nem kell őt előbb felfedezni és bemutatni a közönségnek. Ha művészetről, művészi akarásairól akarunk írni, akkor vissza kell emlékeznünk tizenöt esztendőre és meglátjuk a fölfelé ivelő művészt, aki stílust, szépséget, új szint és lendületet akar befemennydörögni egy tanyán lomha város művészi életébe. Talán nem is fontos, hogy ez a negyven éves festő mostani kiállításával abszolút művészt adott-e közönségnek. A fontos és ez elvitázhatatlanul fontos, hogy Balla Béla tizenöt évvel ezelőtt az azóta már Aradról elkerült *Illenz* Lipóttal együtt mint Párisból és Münchenből visszakerült fiatal mesterek megmutatták ennek a városnak, hogy a fotográfiaszerű akadémikus művészetten felül van még egy új, impresszionistának nevezett, meglátáson és érzéseken alapuló művészet is — elhozták magukkal Manet, Van-Gogh, Cezanne, Szinyei-Merse, Rippl-Rónai és Iványt-Grünwald új ígét. Uttörők voltak és hogy ma Aradon már egy fejlett izléssel bíró műértő publikum van, az nagyon sokban Balla Béla érdeme.

Ilyen érzésekkel kell megnézni Balla Béla mostani kiállítását és pillanatig sem szabad megfárad kezni arról, hogy modern festő kiállításán vagyunk, aki lerázta magáról a müncheni, bécsi és budapesti skolasztikát és álmai, vágyai szabadabb, igazabb művészi térre mutat fel. Hatvan darab nagyobb-kisebb vászon függ a falakon és az összbenyomás — ez a festő a színek embere, feláldozza a rajzot, a kifejezőmódot a színekért. Friss eleven, szinte demonstráló színeket kever el palettáján és vásznain élnek az élet, a természet szép színei. Talán más festő precízebben rajzol, esetkezelése vagy kifejezőmódja tömörebb, kerekdedebb, de színei elhalványulnak Balla Béla friss, egészséges színei mellett. Ilyen szempontból bírálva a tárlatot, megállapíthatjuk, hogy a negyvenéves, nagy-nagy studiomokon átment komoly Balla Bélát odasorozhatjuk a beérkezett művészek közé.

Egész szimfonia-sorozatot állított ki, az uralkodó színek szimfoniáját, ami úgy hat mintha a festékkeverés virtuozitását akarná bemutatni többféle variációban. Ezek közül a legértékesebbek a *Szimfonia kéken és zöldben*, a *Szimfonia lila és sárgában* és a *Szimfonia aranyban*. Minő a három nagyméretű vászon, remek színekben pompázó plen-airek, impresszionista meglátások, színtelők színtelők mellett. A *Szimfonia fehérben* már kevésbé siker-

ült, itt merevnek a színek, a fehér tél hangulat nagyon is komor. Annál sikerültebb a *Szimfonia meleg zöldben*, ami úgy hat, mint egy imádság a nyárhoz. Erőteljes kép komoran felhős háttérével a *Szimfonia fehér és feketében* ami megázza a nézőt, szinte drámai erővel szimbolizálja a természet rettegését a vihartól. A *Bunyitay Ilgetből*, a *Fehér Körös mentén* és a *Parkból* tipikusan impresszionista munkák. Levegővel telt tájrészletek, a barbizoni iskola remekei. *És jönnek a felhők* című nagyobb vásznan még súlyt helyez a precizításra, a miniatűrösen pontos kirajzolásra, míg a háttérből nagy színtelők alakjában sötét felhők törnek elő. Az egyfelől unalmas részletesség szinte kiáltó ellentétben áll a másfelől darabossággal. Ez az összbenyomás rovására megy és nem teszi értékké a képet. A *Messzeség-nél* a térbeosztás és a perspektívikus biztonság öltök szembe, míg az *Öreg orgona bokornál* a színek harmoniája tűnik fel. Erős és teljességet demontáló képek még a *Naplemente telen*, *Hegydől árnyékban*, *És sárgulnak a fák*, *Tájrészlet*.

Sajnáljuk, hogy Balla Béla egyetlen figurális képet sem állított ki. Valamikor biztos kézzel vett vászonra nagyszerűen megkomponált zsánereképeket, figurális munkákat, alakjai éltek, erőteljes dazdadtak. Pár év óta csak tájrészleteket látunk tőle, ami már dekadenciát jelent a művész életében. A kiállítás anyaga tetszeten van elrendezve. Eddig több képvásárlás történt már, az értékes munkák egy részét sietve megvásárolta a közönség. Leszögezzük: A Balla Béla kiállítás a tavaszi szezon kimagasló eseménye. (k. s.)

* A timisoarai színház műsora.
Csütörtök: Diadalmasszony (operettbemutató.) Pénteken: Diadalmasszony. Szombaton d. u. 5 órakor: Vén bakancsos és fia a huszár. Este 8 órakor: Diadalmasszony. Vasárnap délután 3 órakor: Szép Heléna. 6 órakor: Pompadour; 9 órakor: Diadalmasszony.

* Ideiglenesen szünetel az aradi színház. Az aradi színházi iroda közli: Tekintettel arra, hogy a színház renoválási munkálatai teljes apparátussal folynak, a színelőadások folytatása az ideiglenes színpadon is lehetetlenné váltak. A színház igazgatósága ennek folytán szünetelteti az előadásokat mindaddig, míg a munkálatok teljes befejezést nem nyernek. A színház újbóli megnyitását az igazgatóság lapok és plakátok útján közzé fogja tenni.

* Egy timisoarai zeneszerző amerikai sikere. Győri Emil, az ismert zeneszerző, kinek Kálmán Bandival írt operettjét: „Meghalok érted” az aradi színház elfogadta előadásra s kinek legutóbb Bugél Jenő „Miss Mary” című operettjével volt nagy sikere, elnyerte a clevelandi magyar egyesület által a múlt évben hirdettet dalm pályázat első díját, huszonöt dollárt. Az ötezer lejt, melyet az American Express Company utalt át

Győrinek, a szerencsés fiatal zeneszerző már fel is vette.

A bucaresti operaénekesek sztrájkja. Bucarestből jelentik: Tegnap este az Opera sztrájkoló művészei hangversenyt tartottak, amelyen a diákok nagy szimpátia-tüntetéssel rendeztek. Az előadás után a tüntetők vállakra emelve ünnepelték Jean Athanaziu operaénekest. A tömegrendzavarás nélkül nyugodtan szétoszlott.

A sikkasztó utazó.

(Egy könnyen befolyásolható ifjú büne.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny nemrégben megírta, hogy az aradi G. Tapolcsányi kefégyár egyik utazóját Grosz Mór örízethe vették, mert a cégtől körülbelül hatvanezer lejt sikkasztott. Ma átkísérték az ügyvédségre Spitzer Árpádot, a cég másik utazóját, aki Grosz Mórral egyetértően szintén hatvanezer lejjel károsította meg a céget. Spitzer hamisított meghatalmazással felvette a cég vidéki követeléseit, azután megrendeléseket hamisított, vagy meglevő rendeléseket nagyobb számmal javított ki és az árut eladta. Spitzer egy másik aradi cégnek is dolgozott és azt is megkárosította körülbelül negyven-ezer lejjel. Az utazó megígérte az ügyvédségnek, hogy a kárt megtéríti és ezért ma délelőtt feltételen szabadlábra helyezték. A beavatottak véleménye szerint a sikkasztásokban tulajdonképpen Spitzer Árpád a főbűnös. Grosz Mór a múlt évben érettségét tett könnyen befolyásolható fiatalember, csak társának rábeszélésére követte el a sikkasztásokat.

A verseci hólabda.

(Egy divatárú-cég családja.)

Versecről jelentik: A reklámkereskedelem legmegbizhatóbb módja a hólabda-rendszer, a melyet a háború előtti években élelmes svájci és cseh kereskedők találtak fel, ismét divatba jött és már annyira elterjedt, hogy Versecen is hólabdarendszer szerint lehet bevásárolni a legkülönbözőbb divatcikkekét.

Néhány hónappal ezelőtt a Gruz és Fux verseci divatárú nagy kereskedés nagy mennyiségű szelvényt nyomtatott és értesítette a verseci „nagyérdemű” közönséget, hogy: a ki egy-egy szelvényt nyolcvan dinár értékben átvesz és három másik szelvényt ismerősei között elhelyez, az a befizetett kétszáznegyven dinárjáért négyszáz dinár értékű árut kap a cégnél tetszés szerinti választékban, de: ha a szelvénykiváltó a szelvényeket nem tudja továbbítani vagy továbbadta ugyan, de a szelvényt átvevő az újabb szelvényeket nem váltották ki a cégtől, az első szelvénykiváltó elvesztette pénzét és nem követelhet meg cukorspárgát sem kétszáznegyven dinárjáért. Az ötlet nagyszerű volt, kaptak rajta a verseciek, de az érdeklődés csak rövid ideig tartott. A Gruz és Fux cég ugyanis amikor már nagy mennyiségű szelvényt helyezett el a szemfényvesztésképpen kirakatba rakott jó árut elrejtette és a szelvényekkel jelentkező versecieknek pénzüket a lehető legsúlyosabb árut adta el. Töb-

bek között négyszáz dinár értékben lehetett kapni egy bár — más üzletben kétszázötven dinárért kapfiató — cipőt, kétszáznyolcvan dináros bluzt, száznegyven dináros női inget, kétszázötven dináros úrvédit táskát. Amelyik vevő tiltakozott és nem vette át az árut, annak: elveszett a pénze. Ilyen körülmények között természetesen alaposan megcsappant az érdeklődés a hólabda-rendszer iránt, a szelvény kiváltók az újabb szelvényeket a legnagyobb rábeszéléssel sem tudták továbbadni és így azoknak szintén elveszett kétszáznegyven dinárjuk, mert a Gruz és Fux szigorúan ragaszkodott a szelvényeken is olvasható feltételekhez.

Végül odajutott a reklámüzlet, hogy a verseciek tömegesen emeltek panaszt a rendőrségnél a Gruz és Fux-cég ellen. A rendőrség ebben az ügyben megindította az eljárást.

Fülemüle-pör a német márka zuhanása miatt.

(Perlik a német államkincstárt a mesterséges valutarentés miatt.)

Szabadkáról jelentik: A német márka múlt év végi katasztrófális letörése külföldön is sokakat érzékenyen érintett, akik vagy üzleti szükségből, vagy spekulációból fektették be pénzüket márkába abban a hiszemben, hogy a márka nem mehet tönkre. A károsultak közül a belgák és a franciák, mint annak idején megírták a lapok, *márkaveszteségeik miatt decemberben ezrelével indítottak pört a német állam ellen*, amely szerint mesterségesen idézte elő a valutarentést. Ennek a törvényes eljárásnak most, mint Szentáról jelentik, követője akadt Jugoszláviában is — közelebbről Zentán — ahol *Jedlicska István* volt főjegyző készült *pört indítani a német birodalmi kormány ellen* szintén azon az alapon, hogy ő volt az oka annak, hogy a márka kurzusa Zürichben lecsuszott a lengyel márka alá.

Jedlicska, aki 1921-ben ötvenezer dinárért vett német márkát 3 jugoszláv koronás alapon, a pör megindítása ügyében már érintkezésbe lépett ügyvédekkel, akik közül egyesek azt tanácsolták neki, hogy a pört csak az esetben indítsa meg, ha Jugoszláviából — ahol szintén elég nagy számmal vannak a márkakatasztrófának károsultjai — többen konzorciumba összeállnak és *kollektív uton adják be a keresetet a német államkincstár ellen*. Jedlicska a pör megindításától egyelőre elállt, de megkezdte a javasolt *pör-konzorcium* összehozását, amely ha megalakul — a német állam ellen azonnal megindítják veszteségeik megtérítése végett az új fülemüle-pört. A tárgyaláson Németország játsza majd a népszerű madár szerepét: füttyül a fölperesek követelésére.

MARADÉK VÁSÁR
STRASSER
divatárúházában. 1441

HIREK.

A oluj diákszavargás.

Csujról jelentik: A nagyarányú keddi diáktüntetésről az alábbi érdekes tudósítás részleteit jelenti tudósítónk:

A tüntetés tulajdonképpen déltől este félhat óráig tartott, a tüntető diákcsoportok járták be az utcákat és Gritta Ovidiu rendőrprefektus hatalmas rendőrkészleteivel vomult ki, hogy a rendet helyreállítsa. Az egyetem főbejárója előtt hatalmas tömeg verődött össze, szuronyos csendőrök és lovasrendőrök igyekeztek a tömeget visszafordítani. Az egyetemen rögtönzött hatósági értekezlet volt, amelyen megjelent Gritta prefektus is. Az egyetem hallgatói közül sokan felhasználták ezt az alkalmat arra, hogy erősen tüntessenek a prefektus ellen. Tény dolog, hogy Gritta Ovidiu a diákság fenyegető magatartása miatt közel hat óra hosszáig nem hagyhatta el az egyetem épületét és amikor eltávozott akkor is erős rendőri kísérettel kísért. Azok a hírek, mintha a prefektus az események következtében táviratilag lemondott volna állásáról, nem nyerték megerősítést. Hírek szerint Gritta még az est folyamán a bucurestii gyorsvonattal Bucuresztibe utazott. Bianu Jenő dr. az állambiztonsági hivatal vezérfelügyelője belügyminiszeri intézkedésre átvette a rendőrség vezetését. Kolozsváron élénken tárgyalják még mindig a diáktüntetés és Gritta prefektus gyors távozását.

— Timisoara közigazgatási bizottságának ülése. Coste Gyula dr. prefektus elnöke alatt most tartotta Timisoara közigazgatási bizottsága rendes márciusi havi ülését, mely ugy a főpolgármesteri részletes jelentést, mint az egyes előadók jelentéseit egyhangulag tudomásul vette.

— A jubiláló Glattfelder püspök. Budapestről táviratozzák: Dr. Glattfelder Gyula, a magyarországi csanádi egyházmegye püspöke ma töltötte be ötvenedik életévét és egyszerűen püspöki kinevezésének tizenharmadik évfordulóját is ma ünnepelte. A püspököt az általa alapított Szeni Imre kollegiumok ifjúsága testületileg üdvözölte és tiszteletére ünnepi ebédel rendeztek, melyen számos közéleti kiválóság is megjelent. A püspököt a banketten is melegen ünnepelték.

— A számuzőtt kalifa nem politikai Svájcban. Zürichből táviratozzák: A svájci kormány közölte a Svájcban tartózkodó detronizált török kalifával, hogy tartózkodnia kell nemcsak mindenféle politikai, hanem mindenféle vallási tevékenységtől is. Szó sem lehet tehát arról, hogy a muzulmánok kongresszusát Svájcban tartsák meg. Jogi tekintetben nem ismerik el a volt kalifa területen-kivüliségét és csupán minden más embert megillető menedékjogot élvezhet.

— Horthy Miklós a magyar földbirtokreform novella ellen. Budapestről táviratozzák: Horthy Miklós kormányzó ma kéziratot intézett a nemzeti gyűléshez, amelyben a földbirtokreform novellának a tényleges katonatisztekre és a közszolgálati alkalmazottakra vonatkozó földigénylési korlátozást kifogásolja. Ebben a tekintetben a kormányzó újabb határozatot kíván. A kormányzó: kézirat

a parlamenti bizottság legközelebbi ülése elé kerül. Farkas Tibor pártokivüli képviselő interpellációt jegyzett be, amelyben a miniszterelnököt kérdezi meg a kézirat közjogi felülvizsgálata tekintetében való elbírálásáról. A miniszterelnök az interpellációra azonnal válaszolni fog.

— A sikkasztással vádolt felügyelő bizottság ügye. Az aradi törvényszék büntető tanácsa a gyoroki fogyasztási szövetkezet felügyelőbizottságának ügyét tárgyalta, akiket azzal vádoltak, hogy a szövetkezet vagyonából 40000 lej sikkasztottak el. A bíróság a bizonyítékok kiegészítésére elhalasztotta az ügy tárgyalását. Az új tárgyalás idejét a napokban tüzik ki.

— Pénzbírságra ítélték Budapest alpolgármesterét. Budapestről táviratozzák: Zilahy-Kiss Jenő alpolgármestert 10.000 korona pénzbüntetésre ítélték a fegyelmi bizottság, azért, mert a gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi minisztert megtámadó ismeretes ébredő-plakátot aláírta. Az ítélet jogerős.

— Megmarad a timisoarai önkéntes mentőtársulat. Timisoara városa átvenni szándékozott a timisoarai önkéntes mentőtársulatot, azonban a városnak nem volt elegendő pénz ehhez és ezért az átvétel halasztást szenvedett. Most, tekintettel arra, hogy a társulat kitűnő szolgálásokat végez és munkáját kifogástalanul látja el, a város végleg lemondott szándékáról. Így a társulatot továbbra is meghagyják az önkéntesek vezetésében.

— Örizetbe vették dr. Vörös István sikkasztóját. Budapestről táviratozzák: A rendőrség ma őrizetbe vette Sárkány Gézát, akit tudvalevőleg dr. Vörös István jelentett fel csalásért és sikkasztásért. A Vörös-féle Kereskedelmi és Gazdasági R. T. könyveit részben hivatalos, részben pedig Sárkány és Vörös által megbízott könyvszakértők vizsgálják felül már napok óta és a szakértők munkájukkal valószínűleg ma délután készülnek el. Sárkány családja Vörössel újból megkezdte egyezkedési tárgyalásait.

Sárkányt ma délután a rendőrség hűtlen kezelés, sikkasztás és csalás büntetése miatt előzetes letartóztatásba helyezte. Holnap kísérik az ügyészség fogházába. A főkapitány-ságon ma délután még néhány tanút hallgattak ki és meghallgatták a könyvszakértők jelentését, amely Sárkány teljes bűnössége mellett szól. Ennek alapján hozták meg a letartóztatási határozatot.

— Temetés. Óriási részvét mellett helyezték el ma örök nyugalomra öv. Lusztig Arminét. A zsidó temető halottas házában több száz főnyi gyászoló közönség jelent meg. Vágvolgyi Laios dr. főrabbi meghatározó beszédben méltatta az elhunyt által kifejtett emberbaráti tevékenységet.

— Elfogták Zárics bűntársát. A timisoarai többszörös rablógyilkos bűntársát fogta el a rendőrség Jovin György volt csendőrtiszt személyében. Kiderült, hogy Jovin februárban már egyszer elfogta Záricsot, de nem adta át a rendőrségnek, hanem ezer lej ellenében szabadon bocsátotta. Ugyancsak ő adta el neki hétszáz lejért azt a revolvert, amellyel Zárics a timisoarai pályaudvaron garázdálkodott. Megállapítást nyert az is, hogy Jovin egy kara bélyt is eladott ötszáz lejért. Ma szembesítették Záricsal Jovint, aki Zárics tagadása dacára is minden rábizonyított.

Veszélyben a Balkán békéje

(A bolgár szocialisták memoranduma a második internacionáléhoz. — Bulgária katonai diktatúrára készül.)

Belgrádból jelentik: A bolgár szocialistapárt, mielőtt még megbízottjai a bucuresti szocialista kongresszusra utaztak, terjedelmes memorandumot intézett a második internacionáléhoz. Ebben főképpen a jugoszláv-bolgár vonatkozásokról van szó és többek között arról, hogy Bulgáriát Jugoszlávia részéről erőszak fenyegeti.

A bolgár szocialisták szerint minden megtörtént a bolgár területek okupálására és egy „balkáni Ruhr megszállás” előkészítésére. Nem marad el a katonai felkészülés, valamint az erélyes jegyzékváltás sem, noha közismert tény, hogy Bulgáriának katonasága nincsen és egy esetleges támadás ellen védekezni nem bír.

A bolgár szocialisták azon a nézeten vannak, hogy bolgár területnek Jugoszlávia részéről való megszállása nemcsak a Balkán békéjét borítaná fel, hanem Bulgáriát is megsemmisítené, aminek súlyos következményei egész Európára kihatással lennének. Memorandumukban előadják, hogy mindez akkor történik, amikor az angol szo-

cialisták azon dolgoznak, hogy a nemzetek igazi békéjét megteremtésék.

A bolgár szocialisták remélik, hogy a második internacionálé az erőszak politikája és oly készülődések ellen, amelyek bolgár területre való fegyveres betörés céljából történnek, a leghatározottabban tiltakozni fog.

Szófiából táviratozzák: Ma érkezik meg a bolgár fővárosba Lapcsev, a bolgár demokraták vezére. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak Lapcsev Szófiába érkezésének, mert a kormányzart szétesés előtt áll. A főhőség ugyanis Cankov politikáját nem tartja kielégítőnek és azt kívánja, hogy Cankov vonuljon vissza a politikától és adja át a helyét egy erősebb kezű politikusnak, aki a rendet Bulgáriában katonai diktatúrával biztosítaná. Az ellenzék politikai körében a katonai diktatúrát nagy veszélynek tekintik, mert az a parlamentáris élet teljes suttadását jelentené. Szófiában a hangulat ismét nagyon izgatott.

— Szabolcska Mihály 40 éves költői jubileuma. Már jelentettük, hogy a timisoarai Arany János társaság március hó 23-án ünnepi Szabolcska Mihály negyvenéves költői jubileumát. Ertesüléseink szerint a nagyszabású ünnepélyen, melyet d. e. 11 órakor tartanak a színházban, az aradi Kölcsey-Egyesület, az oradeamarei Szigligeti-társaság s az Erdélyi Irodalmi Társaságon kívül a Magyar-Párt központi vezetősége is részt vesz. Ugron István elnök már közölte a timisoarai pártvezetőséggel, hogy az ünnepély alkalmával Timisoarára jön. — A kiváló költőpap huszonöt éves papi jubileuma alkalmával dr. Georgevici Lucian főpolgármester igen meleg hangú üdvözlő iratot intézett az ünnepelthez a városi tanács nevében, melyet a főpolgármester megbízásából Disela városi jegyző nyújtott át Szabolcskának.

— Idegbeteg a tolvaj gráci hárónő. Gráciából táviratozzák: A Közlöny nemrégben megírta, hogy a gráci nemesi kaszinó elnökének felesége, Conrad von Conradsheim báróné ellen eljárás van folytatásban nagyértékű gyöngyök eltulajdonítása miatt. A bárónőt ma megvizsgálták és az orvosok kijelentették, hogy nem lehet felelősségre vonni tetteért, mert kleptomániában szenved. Az idegbeteg bárónőt valószínűleg szanatóriumban helyezik el.

— Timisoara nem veszi át az önkéntes mentőket. Egy időben Timisoara tanácsa azzal a tervvel foglalkozott, hogy az önkéntes mentőtársulatot városi kezelésbe veszi át. Időközben azonban dr. Georgevici főpolgármester meggyőződött arról, hogy a város anyagi helyzete nem bírja el ezt az óriási megterhelést s így eltekintettek az intézmény átvételéről, mely különben is a legkifogástalanabban teljesíti emberbaráti hivatását.

— Több halálozás mint születés. Dr. Prostean timisoarai városi tanácsos február havi jelentése szerint 152 halálesettel szemben csak 137 születést jelentettek be Timisoarán, ezek közül 22 házasságon kívül. A halálozások tehát 15 esettel felülmúlják a születéseket.

— Tettenért betörő. Vakmerő betörés történt tegnap éjjel az aradmegyei Buteni (Körösbökény) községben. Ilca Lázár ottani kereskedő az elmúlt éjjel arra ébredt fel, hogy lakása mellett levő üzlethelyiségében léptek zaja hangzik. Gyorsan felöltözött és az üzletbe ment, ahol meglátta, hogy egy boncesti férfi Flóra Nikolaj árut csomagol össze magának. Segítségért kiáltott, mire a betörő felkapva egy csomó árut, elmenekült. Ilca azonnal értesítette a csendőrséget, amely a betörő elfogására indult. Még az éjszaka folyamán sikerült elfogni az árúval együtt. Flórárt ma Aradra hozták és holnap átadják az ügyészségnek.

— Timisoarán ismét eltűnt egy tanuló. Ma újabb eltűnéseiről tettek Timisoarán jelentést. Löwinger József 17 éves kereskedelmi iskolai tanuló néhány héttel ezelőtt eltávozott Bonnáz-ucca 6. szám alól, szülei lakásáról és azóta csak egy levelet kaptak a fiutól, a levél azonban a szülőket kétségben hagyja. A levélben néhány költemény és a fiu jegyzetei voltak. A szülők az ügyészségen lépéseket tettek fiuk hollétének megállapítása céljából.

— Tolvaj a villamoson. A timisoarai villamoson egy tanítónőtól ma Kiss Mihály aradi kertész ellopta a villamos bérletjegyét, amelyben 360 lej is volt. Kisst a rendőrség letartóztatta. Tettét tagadja, de a bizonyítékok ellene szólnak.

BÁRÓ BOROVICZÉNY,
Der König u. Reihensverweser
eljegyezhető KELET hirdetőirodában ARAD.

— A pécsi járásbíró delegálása. Pop Cornél dr. nemrég kinevezett pécsi járásbíró a napokban tette le a hivatali esküt. Ma rendelet érkezett az aradi törvényszékhez, amelynek értelmében a járásbíró ideiglenesen a clujai ítéltáblához delegálják tanácsjegyzőnek.

— Megítelt követelés. Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma Rosenheck József aradi lakos ügyét tárgyalta, akit a Verbos Testvérek aradi bútorgyár perelt be. Rosenheck nemrég harmincezer lej értékű bútort vett a cégtől, amely összeget nem volt hajlandó kifizetni. Ellenben felajánlott öt százalékos kamatot a harmincezer lej után. A cég nem fogadta el az ajánlatot és beperelte. A bíróság ma elítélte az alperest a harmincezer lej kifizetésére.

— Sérletlenül került elő a robogó vonat alól. A ma délután Timisoaráról négy órakor Arad felé induló vonat elütött egy Mihó nevű tizenkilencéves munkást, aki a mozdony alá került. Az egész vagon sor is elrobogott fölötté, de szerencsére úgy esett a sínek közé, hogy kisebb sérülésekkel megmenekült veszélyes helyzetéből.

— A passziójátékosok incidense az amerikai elnök előtt. Londonból táviratozzák: Szikratáviró jelentése szerint Coolidge amerikai elnök a Fehér Házban fogadta az oberammegauai passziójátékosokat. Ez alkalommal a társulat az elnököt arra kérte, hogy avatkozzék bele az európai politikai ügyekbe Németországja várá. Az elnök igen rossz néven vette, hogy a nála tisztelgő küldöttség a politikát érintette és röviden befejezte a kihallgatást. Coolidge elnök Lang Antalnak, a passziójáték világhírű Krisztus-színészének levelét írt, amelyben kijelenti, hogy nagyon sajnálja, hogy ha a passziójátékosok látogatása félreértésre vezetett volna. Náthánál a Kaiser-Borax öblítés Biztosan hat — azonnali könnyülés.

— Dr. Lukáts Jenő felgyógyult és rendeléseit ismét megkezdte Arad, Buiev. Regele Ferdinand 22. Telefon 7.—93.

— Dr. Winnand-féle hársfamészakor a legjobb szer köhögés és rekedtség ellen. Ügyeljünk a névre!

— H. Sziklay Gizi vizsgabálya március 20-án Aradon, a Fehér Kereszt nagytermében. Karzatjegyek a pénztárnál kaphatók.

— Bereljen Körnel könyvtárában — Cotrus Szántó Erzs. zongorahangversenye március 25-én Aradon, a Kulturpalotában. Jegyek Scherhánál.

— Malin és Clara harisnyák legjobb minőségben csak Bársonynál, Arad.

— Országos birkózóverseny Arad város bajnokságáért március 23-án vasárnap az AMTE. rendezésében a Munkás-Otthon nagytermében. Előmérkőzések délelőtt 9 órai kezdettel. Döntőmérkőzések kezdete este 8 órakor.

— Himzések, csipkék, harisnyák és rövidárúk legnagyobb választékban Hoffmann Sándor, Arad.

— Mindazon aradi magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak, kik a március 22-iki bála meghívókat tévedésből nem kapták meg, március 22-én este 8—9 óig a pénztárnál átvehetik. Vigalmi bizottság.

Apró szenzációk.

(Vannak még jóemberek. — Expresszionista premier közfelharcokkal. — Tözsdejáték, mindhaláltig.)

Liverpoolba egy kéthónapos csecsemőt vitt egy óceáni gőzös, a karrakai Calgaryból. A csecsemő szülei meghaltak s ez tette szükségessé a különös utazást. A calgaryi hatóság ugyanis elküldötte a kicsikélt angolországi rokonaihoz, akik magukra vállalták felnevelését. Az óceáni hajón jó dolga volt a csecsemőnek, mert a nőtársok valóságos versenyztek egymással, hogy ki gondozza jobban. Nem is lett baja a csecsemőnek, sőt meghízva érkezett meg Liverpoolba, ahol azután átvették a rokonok.

A napokban olyan bofrány játszódott le a Dapzinger Schauspielhausban, amelyhez foghatóra a legöregebb színházlátogatók sem emlékeznek. Berthold Brechtnek, a fiatal expresszionista írónak „Baaf” című új darabját mutatták be. Az író neve nem ismeretlen a német közönség előtt, mert legutóbbi „Dobpergés az éjszakában” című drámájával elég szép sikert ért el. Annál kínosabb meglepetés volt Brecht új darabja, amely a szó legszorosabb értelmében közfelharcot eredményezett a nézőtérben az író barátai és ellenségei között. A színház olyan volt, mint egy csatatér és amikor a függöny legördült, a két sereg kínos elszántsággal kelt csatára. Az emberek magukon kívül voltak. Föltűntek és kiabáltak, sértegették egymást és öklökkel magyarázták álláspontjukat. A tomboló vihar értelmi szerzője, az ifjú író pedig megjelent a világot jelentő deszkákon, sápadtan, reszkelve, de a nagy zaj csakhamar meglátrálásra kényszerítette.

Dipszében most egyébről sem beszélnek, mint erről a színházi bofrányról és általában kifogásolják, hogy a színház elfogadta ezt a darabot, amely a pubertás kérdésével foglalkozik és tulságosan bővelkedik erotikus jelenetekben. Hába igyekezik a szerző lírai palástba burkolni az érzékenység durvaságait és perverzitását, ez nem sikerült neki. Az ügyet különben a városi tanács is kénytelen volt foglalkozni és egyhangulag elhatározta, hogy betiltja a darab további előadását.

Azt mondják, hogy Rafael akkor is festő lett volna, ha véletlenül kezeik nélkül születik, mert tehetősége valami módon mégis utat tört volna magának. Ezt az elméletet rá lehetne alkalmazni arra a Jesse Pomeroy nevű fegyverre is, aki már tizenöt esztendő óta lakója a charlestowni fegyháznak. Kitűnő fizletembernek született s képessége a fegyházban sem tagadta meg magát. Jó magaviselete

miatt megengedték neki, hogy tözsdejátékkal foglalkozzék. Van egy bankárja, akinek levélben szokott megbízásokat adni. Értékpapírokat vesz és elad s vagyont, mely nagyon kicsi volt még, amikor bekerült a fegyházba, ma már tekintélyesen megnövekedte. Kitűnő üzleti érzéke van s mindig jól előre megjósolja, hogy melyik részvényt kell eladni és melyiket kell venni. Hosszu fogsága alatt jókedvét is megőrizte s tréfás leveleket írt bankárjának. Rendesen odateszi levele végére ezt a megjegyzést: „Sajnálom hogy személyesen nem kereshetem fel önt, de ezt nem engedik jelenlegi körülményeim”. A fegyházban ő a kezelője azoknak az áruknak, amelyeket a rakatok készítenek s ő gondoskodik ezeknek az eladásáról is. Ebben a működésében is kitűnő fizletembernek bizonyult.

A hontalan cigány.

(Házasságba menekülnek a nők az illetőségi törvény elől.)

(Saját tudósítónktól.) A román állampolgárság megszerzéséről szóló törvény életbeléptetésével igen komplikált helyzetbe kerül sok erdélyi városokban élő lakos. Számos ember, aki megélhetést és rendes foglalkozást szerzett magának, rettegve gondol az állampolgárság ellenőrzésére, ha nem rendelkezik a törvényben előírt adatokkal. A legnagyobb probléma náluk az, hogyan lehet megmenekülni az esetleges kiutasítás veszélyétől. Azok a nők, akik nem rendelkeznek a román állampolgársággal, érdekes módját választják az állampolgárság megszerzésére. Az anyakönyvi hivatal statisztikája szerint a legutóbbi heftben számos idegen nő esküdtött örök hűséget román állampolgársággal rendelkező férfinak. Ezek a nők igyekeztek minél előbb tanulmányozni a törvényt és megtudták, hogy a nők minden esetben férjük állampolgárságát követik. Megindult a férjvadászat és legtöbbször a jövődöbelnek a férji kötelessége csak az, hogy román állampolgár legyen.

A napokban egy fiatal aradi hölgy, hogy elkerülje a kiutasítással járó kellemetlenségeket, házasságra lépett egy temesvári ifjúval, akivel csak az esküvője napján ismerkedett meg. A fiatal férj nagy összegű honoráriumot kapott ezért a lépésért és az esküvő után minden jogáról és kötelességéről lemondva, visszautazott Temesvárra.

A másik érdekes eset a következő: Egy külvárosban lakó cigányt állították elő a rendőrségen, mert nem volt bejelentve és semmiféle irattal nem rendelkezett. Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy Lakatos Józsefnek hívják és csak annyit tud, hogy egy erdőben született. Törvény szerint Lakatos cigányt illetőségi helyére kellene toloncolni, de hova való illetőségi? Itt lakik már négy éve. Ezelőtt Erdélyben kóborolt egy bandával. Apját, anyját nem ismeri csak annyit tud, hogy valahol a hegyek között az erdőben született. A rendőrtisztviselő na-

gyon furcsának találja az esetet és akárhogy is böngészi a paragrafusokat Lakatos József ügyével nem foglalkozik a honossági törvény.

Elítelt szövetkezeti vezetők.

(Felmentés után három havi fogház.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma Drágoss Mihály kurticsi tanító, a kurticsi fogyasztási szövetkezet elnökének és Urs Pasou a szövetkezet pénztárosának ügyét tárgyalta, akiket azzal vádoltak, hogy a szövetkezet vagyontábjából huszezer koronát szikkasztottak el. A tárgyaláson a vádlottak azzal védekeztek, hogy a fiány vesztéséből származott. A szövetkezet 1921-ben alakult meg százhatvan ezer korona tőkével. Az elnök és a pénztáros magukhoz vették a pénzt és Bucurestibe utaztak, hogy azon árut vegyenek. A koronát öt százalékos levonással lejtreváltották be és megvették az árut. Közben estek az árak és az üzletre ráfizettek. A bucurestii szövetkezeti központ feljelentésére a járásbírószág tárgyalta az ügyet és a vádlottakat felmentette. Az ítéletet a bucurestii központ megfellebbezte. A bíróság előtt dr. Sever Ghiata ügyvéd képviselte a központot és dr. Raicu védte a vádlottakat. A bíróság az Erdélyre is kiterjesztett királyságbeli szövetkezeti törvény alapján a vádlottakat három-három havi fogházra ítélte. A védőügyvéd az ítélet ellen felbuzabest nyújtott be.

Aradi mozi hírek.

* A hatalmas történelmi dráma: Fredericus Rex áll napok óta Arad érdeklődésének központjában. A film minden mozzanata izgalmas, érdekesítő s csütörtökön és pénteken marad még műsoron.

* Az Atlas premierjén a legvakmerőbb mutatványok gyönyörködtek majd a nézőt az Urániában pénteken este. A ktrészes kalandordramában az utóbbi idők legszenzációsebb filmprodukciói vonulnak fel, izgalmas kalandorhajsák, melyek a föld legszebb vidékein játszódnak le. A szárazföldről a tengerre vezet a táj a nézőt, ahol bámulatos, eddig filmen még nem látott produkciók követik egymást. A nagyszabású film újdonság első része pénteken, szombaton és vasárnap kerül vetítésre.

* Az Uránia mozgósínház a vetítógép javítása következtében csütörtökön nem tart előadást.

* Amerika szinész meséi öltének formát a Dzsungel csodái című nagy szabású filmattrakcióban, mely az összes nagy nyugati államokban szenzációként hatott. A nagyszabású film a közeli napokban érkezik Aradra s már előre is olyan a közönség érdeklődése, hogy minden bizonytalanság nélkül az Apolló-színház több napig lesz kénytelen a képet műsoron tartani.

ATLAS

A szezon legnagyobb kalandor filmje péntek, szombat, vasárnap I. rész az

Urániában.

FREDERICUS REX

Világhírű német történelmi film még ma csütörtökön is kőn és pénteken

AZ APOLLÓ-ban

Az amerikai botrány szenzációs fejleményei.

(A japánok is vesztek. — Alkoholszempész pénzügyminiszter.)

Washingtonból jelentik: A bizottság, amelynek feladata kideríteni, hogy a petroleum panamban Daugherty államügyésznek milyen szerepe van, tegnap kihallgatta Gaston Means-t, az igazságügyi osztály egyik volt hivatalnokát. Means azt vallotta, hogy egy ízben százezer dollárt kapott a japán Mitsui társaságtól, hogy egy vizsgálatot, amely egy léghajózási társaság ellen indult meg, elvégezzen. A léghajózási társaság a japánokkal volt szoros összeköttetésben. Ezt a pénzt Means állítólag, a nemrég öngyilkos lett Josse Smithnek, az államügyész bizalmasának adta át. Még nagyobb feltűnést keltett a tanu vallomásának az a része, amely a pénzügyi titkár ellen irányult. Szerinte a pénzügyi titkár titokban elősegítette az Egyesült Államokban a whisky csempészetet. Means kijelentette, hogy amikor az igazságügyi osztály hivatalnokai volt, Harding elnöktől felhatalmazást kaptott arra, hogy Mellon pénzügyminiszterre ügyeljen és lehetőleg hozza napvilágra az alkoholt csempészetben való bűnrészességét. A tanu a bizottság előtt kijelentette, hogy ez sikerült neki és a pénzügyi titkár nagyon sokat keresett a tiltott alkoholt csempészetből. A leleplezések óriási feltűnést keltettek az Egyesült Államokban.

A csempész vádja.

Öt kereskedőt ítéltek el vallomására. (Saját tudósítónktól.) Érdekes csempészeti ügyben ítélték ma az aradi törvényszék fellebbezési tanácsa. A curticci határrendőrség a múlt évben elfogta Krausz Albert bécsi lakost és nejét, akiknél nagyértékű selymet találtak. Amikor kérdésre vonták, azt vallotta, hogy a selyem Erber és Goldberg budapesti cég tulajdona és öt temesvári cégnek hozta, azok megrendelésére. A csempészeket, vallomásukra szabadon bocsátották és az öt temesvári céget Weisz Gersont, M. Duschnitzet, Metz utóda céget, Kolb és társa céget, Ungár Armin-t összesen egy millió kétszáz ezer lej birsággal sújtotta. Az öt cég megfeleltette a birságot, azzal az indokkal, hogy ők nem rendelték az árut. A törvényszék ma tartott ez ügyben tárgyalást, amelyen a kincsiárt dr. Avramescu Vazul kincsiári jogügyi igazgató képviselte. A kereskedők védőügyvédje kifejtette, hogy a cégek nem is ismerték a csempészt, és nem rendeltek semmilyen árut a budapesti kereskedőtől. Ugyanolyan alapon akármely cégre lehetett volna fogni az árut. A bíróság nem fogadta el az ügyvédek álláspontját és elutasította a fellebbezésüket, azzal az indokkal, hogy a csempész vallomása hiteles, mert feltétlenül kell, hogy összefüggés legyen a cégek között, máskülönben nem mondta volna be épp a cé-

gek neveit. A bíróság ítéletét a kereskedők megfellebbezték a legfőbb semmitűszékhez, amely végérvényesen dönt a kölönös csempészeti ügyben.

Közgazdaság.

— Forgalmi értékben történik a telekcsajátítás. A bucuresti Comitetul Agrar ma átiratot intézett az aradi járásbíróhoz, amelyben értesítette, hogy ezentul a bucuresti agrárbizottság pénztára intézi az igényjogosultak házelkeinek ügyét. Ugyancsak a pénztár intézi a telkek volt tulajdonosainak végkielégítését, amely nem az eddigi kisajátítási értékben, hanem a forgalmi értékben történik. Ez annyit jelent, hogy azért a telekért, amelyért eddig körülbelül ezer lejt fizettek az igényjogosultak, ezután körülbelül ötezer lejt fognak fizetni.

— Módosítják a vámtarifákat. Bucurestiből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács tagjai ma délután értekezletet tartanak Constantinescu földművelésügyi miniszter lakásán. A bizottság tagjai előtt Tancred Constantinescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter részletesen ismeretlenné fogja a vámtarifák módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Váltópiac.

Helyi váltópiac. (Március 19.) Francia frank 8.80, svájci frank 32.60, dollár 190, dinár 2.35, szokol 5.55, lira 8.15, angol font 818. **Kifizetések:** Budapest külföldi 405, belföldi 460, Bécs 376, Prága 5.48, Zürich 32.50, Milano 810, London 8.14, Páris 8.75, Newyork 189, Belgrád 2.30.

Zürichi nyitás. (Március 19.) Amsterdam 214, Newyork 581, London 2491.50, Páris 29.50, Milano 24.30, Prága 16.7750, Budapest 0.0085, Belgrád 7.1250, Bucuresti 3.05, Bécs 0.008160.

Zürichi zárlat. (Március 19.) Amsterdam 214, Newyork 580.75, London 24.93, Páris 29.45, Milano 24.25, Prága 16.7625, Budapest 0.0085, Belgrád 7.1250, Bucuresti 3.05, Bécs 0.008160.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Március 19.) **Kifizetések:** Páris 9.79, London 830, Newyork 193, Milano 8.27, Zürich 33.25, Bécs 0.002690, Prága 5.54, Budapest 0.0020. — **Valuták:** Napoleon 730, léva 1.29, török lira 0.97, angol font 807, francia frank 9.60, svájci frank 33, lira 8, drachma 3.20, dinár 2.30 dollár 189, lengyel марка 0.0018, osztrák korona 0.002750, magyar korona 0.0020, szokol 5.40.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Március 19.) Belgrád 940—975, Bucuresti 400—420, London 329 ezer 700—339700, angol font 330 ezer 300—340400, Milano 3210—3305, Newyork 76800—79100, Pá-

ris 3910—4020, Prága 2215—2285, Bécs 10785—11025, Napoleon 264500, lira 3240, dollár 77100—79400, francia frank 3940—4050. **A takarékkorona ártolyama 115.**

Budapesti értéktőzsde zárlat. (Március 19.) Magyar Hírel 89700, Osztrák Hírel 288.000, Salgó 974.000, Rimma 206.000, Ganz Danubius 6.100.000. Köszén 4.590.000, Szlovénia 140.000, Kereskedelmi Bank 2.090.000, Schlick 28.000, Csukor 460.000, Csáky 35.000, Ofa 825 ezer, Hazai Takarékt 6,820.000.

Ford terjeszkedik.

(Az autókirály kibérli a leszerelt amerikai nitrogéngyárakat.)

Londonból jelenti tudósítónk: A washingtoni képviselőház, mint egy kábeltávírat jelenti, tegnapi ülésén tárgyalta Henri Ford autógyáros ajánlatát, hogy száz évre hajlandó kibérlni az állam tulajdonában lévő Muscle Stoals Nitrate and Power Works telepeit.

Az Egyesült Államok kormánya a világháború idején létesítette ezeket a gyárakat, hogy német mintára, de attól egészen eltűnt az eljárás segítségével a levegőből állítsanak elő nitrogént. A gyárak egyikét-másikat még a háború alatt üzemben kívül helyezték, mert az új módszer nem vált be és a többi is sokkal nagyobb költséggel dolgozott, mint a magánvállalatok. Henri Ford, akinek hatalmas autógyárain kívül nagy kiterjedésű mezőgazdasági üzemek és földbirtokai vannak, ezeken az egykori állami gyártelepeken főleg műtrágyát akar előállítani.

Élénk vita fejlődött ki a javaslat fölött, voltak, akik helyeselték a bérbeadást, mert a mezőgazdasági többtermelés szolgáltatásban állónak tartják, de egyes konzervatív és radikális parlamenti tagok elleneztek. Végül is a képviselőház szavazattöbbséggel száz évre bérbé adta Henri Fordnak a leszerelésre ítélt hadianyaggyárakat.

Dzsungel csodái.

A szezon legnagyobb slágere.

Eredeti felvételek a vadállatok sivatagában, bemutatja szombattól az

APOLLO.

A szerkesztésért ideiglenesen: **KÓCSY JENŐ** felel.

Cenzurat: Prefectura Județului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlőttekért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESTES.

Tisztelettel közöljük a n. é. sörfogyasztó közönséggel, hogy — Reusz Sándor cégen kívül, mely már 28 éve képviseli gyárunkat Aradon s ezen idő alatt mintaszerű berendezéssel és üzleti szellemével úgy a n. é. sörfogyasztó közönség, mint a mi teljes megelégedésünket kiderítelte — a jövőben Oppenheimer Reusz ur kitűnő hírnévnek örvendő sörraktára is a mi söreinket fogja árusítani.

Mint hogy Oppenheimer Reusz ur sörraktára szintén elsőrendűen van felszerelve és bevezetve, avval a tudattal kérjük a n. é. sörfogyasztó közönség további szíves pártfogását, hogy — miután közkedvelt „Casino“, „Corvin“ és különleges söreink Arad két legnagyobb és legtekintetesebben berendezett sörraktarában kerülnek eladásra, — söreink ki-fogástalan árusítása és a n. é. közönség legegényesebben való kiszolgálása minden tekintetben biztosítva van.

Tisztelettel

TEMESVARI SÖRFŐZDE R. T.

ÜGYES
Ségedet keres
„RENAISSANCE“
divatáruház. ARAD.

ARADON a Lutheránus templom

közelében, vagy onnan nem távolra eső utcán keresek 3 szép szoba és mellékhelyiségekből álló modern, uralakást. — Bérösszeget hosszabb időre előre ki-zetem. —

— Közvetítőket díjazok. —

CIMEKET

„LUTHER“ jelige alatt az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalába kérek. 1702

HAVRE — NEW-YORK

Gyerspostajaratok
KANADA — KUBA — MEXIKO —
NEW-ORLEANS — HAITI —
ANTILLAK — ÉSZAKAFRIKA
felé.

Felvilágosításokat nyújt:
Soc. „SARNIA“

Pasagiul Comedia, BUCURESTI
és „RECLAMA“ Cluj.

„Rador“ No. 910. 457

1251

Lloyd 2978

Azon célból, hogy össze ne tévesztessék a valódi:

BOUQUET D'ORIGAN (KÖLNI VIZ,
CH. DUPRÉ PARIS KRÉM, PUDER

más hasonló, silányabb minőségű készítménnyel, felhívjuk a t. közönséget, hogy csak **BOUQUET D'ORIGAN** kérjen és figyeljen a **CH. DUPRÉ** névre.

1247

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

KÖZÉPKORU nő szakácsnőnek ajánlkozik azonnalra. Címe az Aradi Közlöny kiadójában. 1700

MINDENES leány jó fizetéssel azonnal felvétetik Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 33. I. em. attó 2. (Karelház.) 1704

A PANCOTAI „HANGYA” SZÖVEKÉZET a vas- és fűszerszakmában jártas komoly és önálló üzletvezetőt keres. Román, német nyelv tudása megkívánatik. 1699

ÜGYES kihordót keresünk. Cím az Aradi Közlöny kiadónivatalában. 1705

NEGYEDIK zsidó elemista leánykához kerestetik jó női tanerő. Ajánlatok Kelet hírlapíródába Arad kérek. 10.032

JÓ írásu, intelligens, középiskolát végzett leány alkalmazást nyer a Vojtek gyógytárban Arad. 1710

KEMENCE kerteket vállalom. Arad, Strada Virginia Hotáran (Erzsébet-ucca) 28. 1709

TÖNKRÉMENT cipőkereskedő bármilyen állást keres, lehetőleg fizetésbe. Szíves megkereséseket „Segéd” jellegre az Aradi Újsághoz kér. 1718

Lakás.

BUTOROZOTT szoba szerényebb igényű ur részére kiadó. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15.023

Vétel és eladás.

EGY teljesen új, világos hálószoba berendezés eladó. Arad, Str. Ghiba Birta (Varjassy József-ucca) 42. 1701

ELADÓ lakatos műhely Aradon a város forgalmas pontján. Ugyanott pékkemence ajtók eladók. Arad, Strada Matei Corvin No. 6. 1706

ZONGORA, pianino vevők forduljanak az Uranus-irodához Arad, főpostával szemben, legnagyobb bizományi eladás modern zongorákban. 16.014

INIERZIAS fekete szalon asztal, hintaszék szmirna terítők, futó és egyéb szőnyegek, szheslon terítő, klub garnitúra, szalon és háló berendezések, oszlarok, butorok, 6 személyes ezüst evőeszköz, függönyök, női ruhák és kabátok, asztalnemű, gyerekasztal és biokli, dísztárgyak stb. eladók. Arad, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) 23.) I. em. jobb. 1000

PERZSA és egyéb szőnyegeket, butorokat, antik tárgyakat, ezüstműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísz tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) 23.) I. em. jobb. 1000

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 835. 681

VISSZA VESZÜNK Eau de Cologne Parfümös és gyógyszeres áruveket Dr. Földes gyógyszerész, Arad. 1512

NYERS borkövet vess Irom Arnold Arad, Strada G. Alexandrescu (Bercsényi Miklós-ucca) 39. 1608

ELADÓ egy jóforgalmu vendéglő és egy 8 HP. Koston cséplőgarnitúra Scherer-nél Tornea. 1623

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadójában.

Ingatlan.

URISZÓLÓ Ghiorcon (Gyorok) 2 hold val 2 szoba, konyha, nyári fürdőszoba, pince felszereléssel, 40 Hlt. hordóval, (8000) tőke) teljesen termő, szép kolnávirágos kerttel, gyümölcsfákkal, stb. felújító olcsó áron eladó. Villamos megálló közelében. Bettelheim ügyvédség Arad, Piata Imperatul Traian (Attila-tér) 1-2. I. emelet. 1679

ARADON, Str. Numa Pompiliu (Kaszuccában magánház három szobás lakással, sütődével 330.000 lejért eladó. Egész ház átvehető. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.014

Üzletek.

FÜSZERÜZLET berendezéssel kiadó. Érdeklődni Arad, Str. Cuza Vodă (Thököly Imre-ucca) 44. 1703

KERESEK Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-téren) forgalmas üzlethelyiséget haszonbérbe. Ajánlatokat Kelet hírlapíródába kérek. 10.032

Különféle.

EGY SZEGÉNY ÖZVEGYÁSSZONY KÉRESE. Egy szegény asszony tizenöt éves kislányát a napokban operálták meg. Az orvosok tanácsára a megoperált lábához gépet és orthopád cipőt kell vennie. A szegény asszony harminegyven lejt keres naponta, ez pedig a szegényes megélhetést sem fedezi. A gépre és cipőre kétezer lej kellene. Ezuton fordul az aradi jótékony társadalomhoz, hogy mentse meg leányát kisebb pénzadományokkal. Az adományokat az özvegy lakására Szuk Jánosné Arad, Str. Mărgăretar (Margit-ucca) 8. szám kéri eljuttatni. 400

5 vagon akácfa rönk

és 100 m/m. I. rendű széna eladó.

Bővebbet: Spitz Testvérek, ARAD Bulev. Regina Maria 9

Oriási megtakarítás

Kiégett villanykörteit 5-50 gyertyafényig darabonként 15 Lejért teljesen újja javítjuk. — Semmiben sem különbözik az újítól. — A GLORIA izzólámpa-gyár egyedüli gyűjtőheije, ARADON: oo

Czitrom Adolf vízvezeték-szerelő üzlete, Arad, Calea Banatului No. 5. (Asztalos Sándor-u.) 10022

Gazdasági magvak,

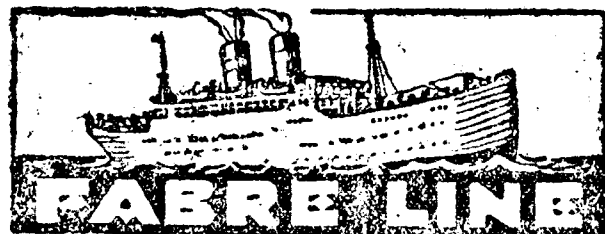
FÜ MAGVAK rétek, pázsitok, legelők létesítésére. (eredeti skót behozatal),

Konyhakerti magvak,
Virág magvak

legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. 14911

Francis-Hajózási Társaság. — Direkt vonalak itázzákis nélkül. CONSTANȚA direkt NEWYORK. CONSTANȚA—CANADA. CONSTANȚA—JAFFA—MARSEILLE. CONSTANȚA—DEL-AMERIKA. Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet érdeklődni: 77 „SARNIA” Pasagiul Comodita, BUKAREST és „Raolama”, Cluj.

Tájékoztatásul a „PLANTOL”

וּפְּ (koscher) 1442 növényzsír tisztelt fogyasztóinak, hogy minden egyes eredeti dobozunk

Főtisztelendő FUCHSZ,

oradea-marei (nagyvárad) orthodox főrabbi bizonyítványával van ellátva.

Azonkívül forgalomba hoz a gyár

שֶׁל כּוֹסֶה

(Koscher schel pészach)

árut is, mely az izraelita husvéti ünnepek alkalmával kapható leez a már jelzett élelmiszer üzletekben.

Dávid József

ARAD, Str. Corogarii 15.

KRÓN és VANDRACSEK

ÉPÍTÉSZEK ÉS ÉPÍTŐMESTEREK

tervező és vállalati irodája.

ARAD,

Strada Tuce Jonescu (Sárosy-u.) 4

Foglalkoznak 1272

a magas építéssel, a beton és vasbeton építkezés körébe vágó mindenemű tervezési és kiviteli munkákkal.

Eladó

Egy hintó, egy homokfutó, egy szállító kocs, egy fuvarozó kocs, egy ló, 2 tehén és ló részére szerszámok. Arad, Str. Vincens Babes (Kis Ernő-ucca) 12. 1664

Birtok vevők

figyelmébe. Körösmentén 270 holdas uribirtok 9 szobás kastélyal, motorekéval élő és holt felszereléssel. Dió erdővel és kitermelhető erdővel. Torontálban 180 holdas uribirtok kastélyal Buteni mellett 260 holdas tanysbirtok erdővel. Könnyű fizetés mellett eladók.

Megbízott „Argus”

iroda, Arad, Str. Eminescu (Deák-u.) I

Vámesekeket

kiállt a 888

Temesvári Első Takarékpénztár

Telefon: 12-03, 12-08, 23-19.

Garantáltan tiszta friss tejszappanta

Kohn Ignác, ARAD

Str. Nicol Filipescu (Póribán-ucca) 7. m.